

9. Майже половина українців не бачать зрушень у боротьбі з корупцією URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3129865-majze-polovina-ukrainciv-ne-bacat-zrusen-u-borotbi-z-korupcieu.html>.

10. Проект Закону про засади державної антикорупційної політики на 2020-2024 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70007.

Мамедова Ельміра Алгаламівна
ад'юнкт кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В РОБОТІ ПАТРУЛЬНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ВИКОРИСТАННІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Боротьба з корупцією в поліції має важливе значення для підтримки громадського порядку і верховенства закону, громадської довіри до демократичних процесів та інститутів. Навіть у найрозвиненіших країнах в правоохоронних органах є співробітники, які так чи інакше причетні до корупції. Корупція в поліції проявляється по-різному, починаючи від дрібної і бюрократичної до політичної корупції, кожна з яких вимагає різних видів антикорупційних втручань.

Робота в правоохоронних органах пов'язана з верховенством закону, тому корупція в ній підриває основи легітимності влади. Корупція в поліції ставить під загрозу громадський порядок у суспільстві, «чиста поліція» - найважливіший фактор, барометр «здорового суспільства». Простіше кажучи, якщо громадянин України не буде довіряти корумпованій поліції, він не стане співпрацювати з нею, кінець кінцем, недовіра між поліцією і суспільством негативно позначиться на зусиллях, спрямованих на зниження злочинності. З цієї причини діяльність поліції з викорінення корупції в її лавах принесе не тільки їй користь, підвищивши чесність працівників, але також збільшить внесений вклад по скороченню злочинності.

Різні форми корупції в поліції мають свої особливості, і можуть вимагати різних типів втручання. Перший крок в розробці ефективних антикорупційних стратегій в контексті реформи поліції полягає в тому, щоб розвинути тверде розуміння різних проявів корупції в поліції, щоб мати можливість відповідно націлити антикорупційні підходи.

Під корупцією в поліції в цілому розуміються проступки співробітниками поліції з метою отримання фінансової вигоди або інші особисті вигоди в обмін на вибіркове дотримання правил або маніпулювання ними, а також поведінку розслідувань і арештів. Є різні рівні корупції в поліції, яка може про-

явити себе через широкий спектр корупційних дій, починаючи від дрібної корупції та хабарництва, в дрібній змові зі злочинцями й проникнення в правоохоронні органи синдикатами організованої злочинності.

Наприклад один з рівень корупції в поліції містить дії хабарництва в повсякденному спілкуванні з громадянами при цьому співробітники поліції використовують свою владу для отримання грошей з боку представників громадськості в обмін на відмову від повідомлення про незаконну діяльність або прискорення бюрократичні процедури. Поліцейські сили наділені за законом значними повноваженнями й розсудом в тому числі із застосуванням примусу, оскільки ця влада може бути легко використана для особистих цілей, є сильна спокуса для поліцейських займатися корупцією. У деяких країнах молоді люди йдуть в поліцію саме через безліч можливості для отримання хабаря, що ця посада забезпечує. Також поліцією можна маніпулювати в політичних цілях, або для придушення політичного інакомислення або для обходу законів та на підтримку друзів і політичних союзників. Це може привести до політичних втручання в поліцейське розслідування, породжувати помилкові розслідування, «фальсифікацію» діяльності політичних опонентів, витік конфіденційної інформації тощо.

Технологічні удосконалення інформаційних систем в ХХ столітті принесли значні зміни в поліцейській діяльності. Сьогодні правоохоронні органи покладаються на комп'ютери в сучасних запитах для зберігання даних, і інформація, що зберігається в комп'ютерних базах даних, містить важливі докази та персональну інформацію громадян. Відсутність системної взаємодії призводить до того, що антикорупційні органи не мають оперативного доступу до важливих для виконання їх завдань електронних ресурсів [1]. В рамках своєї роботи поліція може отримувати доступ до звітів про автомобілі, які включають широкий спектр інформації, як марка і модель транспортного засобу, а також особу його власника. Більш того, вони ведуть облік викрадених, конфіскованих автомобілів. Такі записи цінні для деяких підприємств, такі як автомобільні і страхові компанії та інші.

Поточні приклади в новинах демонструють з боку патрульної поліції України зловживання при використанні інформаційно-телекомунікаційних систем. Не добросовісність державних службовців проявляється у передачі чи продажі інформації з бази даних до котрих вони мають доступ.

В травні 2000 року Комітет Міністрів Ради Європи схвалив Рекомендацію Європейським країнам «Про кодекси поведінки для державних службовців», відповідно до якої Комітет Міністрів, будучи впевненим, що зосередження уваги суспільства і підвищення етичних цінностей є важливими засобами у попередженні корупції, рекомендує урядам всіх країн сприяти прийняттю національних кодексів поведінки, керуючись при цьому Модельним кодексом поведінки державних службовців [3].

Згідно із вимогами цього Модельного кодексу державні службовці при виконанні службових обов'язків повинні, зокрема:

- сумлінно виконувати свої службові обов'язки, проявляти ініціативу і творчі здібності, постійно підвищувати професійну кваліфікацію та удосконалювати організацію своєї роботи;
- виконувати свої посадові обов'язки чесно, неупереджено, не надавати будь-яких переваг та не виявляти прихильності до окремих фізичних і юридичних осіб, політичних партій, рішуче виступати проти антидержавних проявів і сил, які загрожують порядку в суспільстві або безпеці громадян;
- сумлінно виконувати свої посадові обов'язки, дотримуватися високої культури спілкування, шанобливо ставитися до громадян, керівників і співробітників, інших осіб, з якими у нього виникають відносини під час виконання своїх посадових обов'язків;
- не допускати дій і вчинків, які можуть зашкодити інтересам суспільства та держави чи негативно вплинути на його репутацію.

Комітет міністрів Ради Європи доручив Групі країн проти корупції (ГРЕКО) слідкувати за виконанням цієї рекомендації.

Своєю чергою, Групою держав Ради Європи проти корупції (GRECO), за результатами спільного першого та другого раундів оцінювання, Україні рекомендовано створити новий модельний кодекс поведінки/етики для службовців публічної сфери з метою посилення їх навчання щодо виконання ними відповідних зобов'язань пов'язаних з дотриманням певної поведінки відповідно до їх служби, зокрема щодо повідомлення про ймовірні корупційні діяння, виникнення конфлікту інтересів і добросовісного служіння суспільству.

З огляду на зазначене, правила поведінки (етичні норми) для державних службовців, які встановлюють їх права та обов'язки, є дуже необхідними, оскільки дозволяють не лише карати державних службовців, а й захищати їх [2].

Отже приходимо до висновків, що ідеальні антикорупційні стратегії в поліції повинні бути спрямовані на :

- Підвищення обізнаності про роль поліції в демократичному суспільстві;
- Розвивати і покращувати знання про поліцейську етику і необхідність запобігання корупції;
- Продемонструвати, що кожен несе відповідальність за дотримання етичних норм;
- Посилити бажання триматися етично і вміння поводитися правильно під тиском або в стресових ситуаціях;
- Розробку та застосування алгоритмів правильної реакції на неетичну поведінку та корупційні провокації;
- Підвищення обізнаності про корупційні ризики в повсякденній роботі поліції;
- Забезпечення етичної поведінки в повсякденній роботі поліції;
- Дотримання загальноєвропейських стандартів в поліцейській діяльності;
- Зміцнення і підвищення професіоналізму поліції;

- Посилення санкцій та стримуючих факторів щодо корупції в поліції.

Також, оскільки низька заробітна плата може створювати негативні стимули, співробітники поліції повинні забезпечуватися високою, регулярною, надійною заробітною платою, мати розширене коло медичних, соціально-економічних пільг і гарантій. Однією з ключових складових стратегій запобігання корупції в поліції є відповідне навчання, що повинно супроводжувати весь період служби в поліції.

1. Блінова Г.О. Використання державних інформаційних ресурсів у сфері протидії корупції в Україні. Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали Міжнар. наук.-практ. Конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 288 с. С. 138-144. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4013/1/26.pdf>.

2. Джух Н. Корупційні ризики в діяльності державних службовців URL: https://minjust.gov.ua/m/str_34678.

3. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців: прийнята Комітетом міністрів на 106 сесії 11 травня 2000 року. URL: http://www.dridu.dp.ua/cpk/Lib/7_Zapobigannya%20ta%20protydiya%20proyavam%20korup/Legislation/Legislature/Rekomend_poved_DS.pdf.

Мамчій Олексій Іванович,
завідувач відділення первинної професійної підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації

Шевяков Максим Олександрович
старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ОБМЕЖЕНЬ ДЛЯ КАНІДАТІВ НА СЛУЖБУ ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ – УПОВНОВАЖЕНИХ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Актуальною проблемою як для України, так і для більшості країн світу – залишається проблема корупції. Адже саме корупційні прояви, зокрема в органах державної влади, завдають істотної шкоди, уповільнюючи економічний розвиток суспільства і підриваючи основи державного устрою.

Так, Конституцією України встановлено, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава ві-